
Vergaderjaar 2019–2020

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2101

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 januari 2020

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Buitenlandse Zaken van 20 januari 2020.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN 20 januari 2020

Introductie

Op 20 januari vindt in Brussel de eerste reguliere Raad Buitenlandse Zaken van 2020 plaats. Naar verwachting zal de Raad onder het agendapunt Current Affairs stilstaan bij de recente ontwikkelingen in Bolivia, Venezuela, Turkije in relatie tot Libië en India. Verder zal de Raad spreken over de Sahel en klimaatdiplomatie. Tijdens een informele lunch zal er gesproken worden over de brede Midden-Oostenregio, waarbij de focus naar verwachting zal liggen op het Midden-Oosten Vredesproces.

Current affairs

Bolivia

De Raad zal de laatste ontwikkelingen in Bolivia bespreken. Voormalig president Morales heeft politiek asiel in Argentinië gekregen en lijkt van daaruit nog steeds zijn politieke partij MAS aan te sturen. Nederland steunt het bestaande beleid van de Unie dat de interim-president van Bolivia, Jeanine Añez, zich de komende periode vooral richt op stabilisering van het land, de organisatie van nieuwe presidentsverkiezingen en het vermijden van nieuwe polarisatie. De verkiezingen staan gepland voor 3 mei 2020. Het kabinet steunt het voornemen van de Unie om een verkiezingswaarnemingsmissie naar Bolivia te sturen.

Venezuela

De Raad zal onder dit agendapunt ook stilstaan bij de recente politieke onrust in Venezuela. Op zondag 5 januari jongstleden verliep de stemming voor de nieuwe parlementsvoorzitter in de Nationale Assemblée zeer onrustig. Luis Parra, parlementariër van een kleinere oppositiepartij, liet zich met steun van het regime van Maduro beëdigen als nieuwe voorzitter. Kort daarop werd Juan Guaidó met een grote meerderheid herkozen als parlementsvoorzitter. De EU heeft, onder meer op aandringen van Nederland, nog diezelfde dag de onregelmatigheden en de acties in strijd met het democratisch en constitutioneel functioneren van de Nationale Assemblée veroordeeld.¹ Daarnaast heeft Nederland, net als verschillende andere landen, steun uitgesproken voor de herverkiezing van Juan Guaidó als parlementsvoorzitter. Voorts zal Nederland tijdens de Raad bepleiten dat de druk op het bewind verder opgevoerd moet worden om deze aanval op de democratie te veroordelen en om het Maduro-bewind terug naar de onderhandelingstafel te krijgen. Uiteindelijk kan een vreedzame politieke oplossing enkel worden bewerkstelligd door serieuze onderhandelingen.

Turkije

Naar verwachting zal de Raad ook stilstaan bij de recente ontwikkelingen met betrekking tot Turkije en Libië. Op 2 januari jongstleden stemde het Turkse parlement tijdens een spoedzitting in met een wet die het mogelijk maakt Turkse troepen naar Libië te sturen ter ondersteuning van de internationaal erkende Libische regering (GNA) van premier Serraj. Deze beslissing volgde op een verzoek van Serraj aan Turkije om steun in de strijd tegen het LNA van generaal Haftar, dat in april 2019 een offensief tegen Tripoli startte. Het kabinet constateert met zorg een toename van

¹ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/72677/venezuela-statement-spokesperson-events-national-assembly_en

buitenlandse inmenging in Libië. Dit zet het Duitse initiatief om de internationale gemeenschap dichter bij elkaar te brengen onder druk. Het kabinet zal zich blijven uitspreken tegen verdere militaire escalatie en zal het politieke proces, geleid door zowel de VN als Duitsland, blijven steunen. Daarnaast zal het kabinet benadrukken dat de EU alle partijen oproept zich te committeren aan dit belangrijke proces om zo te komen tot een spoedig staakt-het-vuren en een terugkeer naar de onderhandelings-tafel. Een sterke en eensgezinde EU en steun voor de VN-gezant zijn voor het kabinet hierbij essentieel.

India

De Raad zal kort vooruitblikken op de aankomende EU-India Top die is voorzien in de eerste helft van 2020. De eind 2018 verschenen India-strategie met belangrijke onderwerpen zoals de bevordering van effectief multilateralisme, vrede en veiligheid, economische groei en welvaart en het aanpakken van mondiale uitdagingen zoals duurzame ontwikkeling en klimaatverandering, zal de basis vormen voor de voorbereidingen van de Top. Het kabinet verwelkomt de toenemende rol en verantwoordelijkheid van India op het wereldtoneel en de nauwere samenwerking tussen de EU en India. Binnen de brede relatie zal het kabinet onderwerpen van zorg zoals vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, arbeidsomstandigheden en de positie van vrouwen aan de orde stellen.

Sahel

De Raad zal spreken over de Sahel in het licht van de verslechterende veiligheidssituatie in de regio. In zowel Mali, Burkina Faso als Niger zijn recentelijk aanslagen gepleegd. Met name in de grensregio's van deze landen is er sprake van een toename van instabiliteit. De EU intensiveert de inzet in deze regio en zoekt daarbij samenwerking met actoren in de regio, waaronder de G5² en ECOWAS³. De EU bereidt een herziening van de EU Sahel-strategie voor. Deze wordt voor de zomer verwacht. Tijdens de Raad zal naar verwachting politieke steun van de Lidstaten voor het opstellen van deze strategie worden gevraagd en zal gesproken worden over de verwachtingen van de Lidstaten voor de strategie. Het kabinet zal daarbij het belang van een geïntegreerde aanpak ten aanzien van programma's en initiatieven van EU en Lidstaten voor deze fragiele regio onderstrepen. Daarbij moet wat het kabinet betreft ook gebruik worden gemaakt van instrumenten die reeds bestaan zoals de G5 en de Alliance Sahel⁴. Ook is van belang dat de EU voldoende aandacht besteedt aan de effecten van de verslechterde veiligheidssituatie in de Sahel op de aangrenzende landen, zoals de West-Afrikaanse kuststaten Togo, Benin en Ivoorkust.

Naar verwachting zal ook gesproken worden over het *Partnership for Security and Stability in de Sahel* (P3S) dat door Frankrijk en Duitsland in augustus 2019 tijdens de G7-top in Biarritz werd aangekondigd. P3S richt zich in nauwe samenwerking met onder meer de EU en landen in de regio op de capaciteitsopbouw van de binnenlandse defensie- en veiligheidssectoren van de Sahellanden. Het kabinet verwelkomt dit initiatief dat beoogt een bijdrage te leveren aan het vergroten van veiligheid en stabiliteit in de Sahel en blijft met betrokken partners in contact over de verdere uitwerking hiervan.

² Samenwerkingsverband tussen Mali, Mauritanië, Niger, Tsjad en Burkina Faso opgericht in februari 2014 met als doel veiligheid, economische ontwikkeling en goed bestuur te ontwikkelen.

³ Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten.

⁴ Platform voor gecoördineerde ontwikkelingssamenwerking in de Sahel.

Klimaatdiplomatie

De Raad zal tot slot spreken over klimaatdiplomatie. Met de presentatie van de «Green Deal» en het akkoord van de Europese Raad van december jl. over het doel van een klimaatneutrale Unie in 2050, kan de EU een stevigere positie innemen als voortrekker in de mondiale klimaatonderhandelingen. Nederland steunt deze inzet van de Commissie. Actie van alleen de EU is immers niet genoeg om de doelstellingen van het Parijs-akkoord te halen. Alle landen moeten hun steentje bijdragen. Een strategische en gecoördineerde diplomatieke inzet van de EU richting derde landen is nodig om hen tot meer actie te bewegen.

Informele lunch: MOVP en Midden-Oosten

De Raad wordt afgesloten met een informele lunch, waarin ministers van Buitenlandse Zaken de laatste ontwikkelingen in het Israëliisch-Palestijns conflict zullen bespreken, inclusief de komende Israëliische verkiezingen en de voorgenomen Palestijnse verkiezingen. Daarnaast zal er naar verwachting kort worden stilgestaan bij de verschillende onderhandelingsposities t.a.v. Jemen, de laatste ontwikkelingen in Libanon en de geweldsescalatie in het Noordwesten van Syrië. Gelet op het informele karakter zijn er geen besluiten voorzien. De Nederlandse inzet zal conform bestaande beleidslijnen zijn.